

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Práce s textem – interpretace a analýzy
Název učebního materiálu:	Surrealistická poezie Nezvalova a Bieblova
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0414
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	4. ročník čtyřletého gymnázia, oktáva osmiletého gym.
Autor:	Marie Brožová
Datum vytvoření:	6. 10. 2013
Datum ověření ve výuce:	15. 10. 2013
Druh učebního materiálu:	Pracovní list
Očekávaný výstup:	Žák postihne s pomocí metatextů znaky, které spoluvytvářejí poetiku surrealistických básní.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či skupinové práci. Osvědčil se požadavek ústních odpovědí na základě písemných poznámek.

Surrealistická poezie Nezvalova a Bieblova

„Báseň musí být dobrodružná a nemá být krásná,“ napsal jednou Ivan Diviš, tvůrce, jehož nelze podezřívat z přichylnosti k surrealismu, který však přesto v tomto případě docela přesně vystihl to, o co šlo v surrealistické poezii především. Surrealistická báseň nechce být virtuózním uměleckým dílem, ale spíše přerývaným záznamem myšlenkového toku, přistižením lidského ducha při práci. Poezie byla pro surrealisty prostředkem, skrze nějž lze lidský život osvobodit od ubíjející účelovosti a dovést jej tam, kam patří, to jest k plnému a nijak neredukovanému vnímání skutečnosti.

J. Řehák, Respekt 22/2010

1. Vítězslav Nezval, Absolutní hrobař

Absolutní hrobař

Stár takřka jak tento rulový kraj
Z jeho jeslí pije přivázaný osel
Zbytky včerejší bouře
Vztyčuje hlavu s vlasy připáleného řízku
A houby jež prorostla klobouk
Aby ji znovu svěsil nad motykou velikého uštknutí
Podepřenou o nahnilou podlahu se stopami po roztrženém
slamníku
V pěsti mu křečovitě dokonává skřivan nejmenších kousků prsti
Kterého pokládá v roztržitosti za zlatník
Neboť absolutní hrobař je muž dalekozrakých myšlenek
Roztroušených po hřbitovech jako podešve
A pije-li z bezedných nádob
Z téhož důvodu jako pijí proděravělé lebky minerální vody
z podzemních okapů
Před tváří absolutního hrobaře podobnou z dálky pomačkanému
klobouku
A z blízka mraveništi
Jsou vesničané v hnůj proměněnými šerpou přepásanými
snopy
Takže hostinská s boky nadívaných kachen
S břichem lanýžů v postrouhaných kaštanecích
S levou rukou rosolem plněné jaternice
S pravou rukou rozteklého sádla z něhož vyčnívá tříska
S hlavou přezrálé kapusty
S ňadry dvou lojovitých pudinků
S lůnem puškvorce
A s nohama rozmočených pytlů otrub
Není doma
Neboť absolutní hrobař je veliká budoucnost

Z recenze Zd. Kožmína.:

Nezvalova lyrika je vůči skutečnosti nenasytně obžerná. Svět má být rychle spotřebován a pak může dlouho doznívat v našem snění...Na této Nezvalově konfesi není pro nás důležité časové „rozvržení“ bezohledného života a po něm následujícího snění a opojení, nýbrž nejpodstatnější je tu programové vytyčování snění jako něčeho, co roste z intenzivního kontaktu se skutečností. Snění – a s ním tedy i poezie – je jakýmsi květem skutečnosti, roste z jejích kořenů, má její barvy, její tvary, její vůně.

Podněty k interpretaci :

1. Které motivy jsou pro vás určující pro interpretaci básně ze sbírky Absolutní hrobař?
 2. Jak vám pomáhají pro pochopení básnického textu výše uvedené recenze? Jak rozumíte termínu „obžerná“ poezie, který užil ve svém hodnocení Zd. Kožmín?
 3. Je možné, že by měl pravdu J. Řehák, když píše, že „surrealistická báseň nechce být virtuózním uměleckým dílem“? Není podstatou každého uměleckého díla, že se snaží o svého druhu virtuozitu?
 4. Jak rozumíte větě J. Řeháka: „Poezie byla pro surrealisty prostředkem, skrze nějž lze lidský život osvobodit od ubíjející účelovosti.“? Jakou podobu má umělecká tvorba, která není osvobozena od ubíjející účelovosti?
 5. Polytematická báseň vyžaduje netradiční melodicko-rytmické uspořádání. Jaké zvolil V. Nezval? Proč v závěru úryvku užil litanickou formu?
-

2. Konstantin Biebl: Nebe peklo ráj

DĚTI

Na návsi před farou hrajou si děti
A jedno z nich počítá en ten tyny
Jedno z nich přijde do pekla koza letí
Slyšte ty drahé dětské hatlaniny

Burumum byhájo am čahody gůna
Veháty lája ó koloriny
Z mraků se vyhoupla safírová luna
Svrhujíc anděly kočky ďábly a jiné černé stíny

Básník si mumlá vymyšlené věty
Nevěda že si zahrává s pekelnou mocí
Má vždycky u sebe zázračné amulety
Ty koráby po kterých pluje za bouřlivých nocí

Burumum byhájo am čahody gůna
Veháty lája ó koloriny
Z oblak se vyloupla oranžová luna
Shazujíc kokosy vějíře a jiné plaché stíny

Na návsi před farou hrajou si děti
A jedno z nich počítá ene bene domine
Jedno z nich přijde do ráje páv letí
Za mořem letí hluboko v džungli zelené

1. Charakterizujte poetiku Bieblovy básně. (jazyk říkadel je označován jako jazyk „zaumný“ – z ruštiny - tj. jazyk vytvářející se mimo sféru kontroly rozumem. Viz ruský futuristický básník Velemir Chlebnikov.)
2. Jakou atmosféru má Bieblova báseň?
3. Interpretujte obsah 3.sloky básně věnované básníkovi.

Materiály: archiv autorky PL